

tanítók járandóságairól” szóló törvényjavaslatot általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául elfogadja, és ezzel a Polit Mihály, Goldis László, Miháli Tivadar, Vajda Sándor és Szkcicsák Ferenc képviselők által benyújtott határozati javaslatokat elveti.

Felolvastatván a Vlád Aurél által benyújtott határozati javaslat, az elnök fölteszi a kérdést: „Elfogadja-e a Ház a Vlád Aurél képviselő által benyújtott határozati javaslatot, igen vagy nem?”

A Ház az ezen kérdés fölött megejtett egyszerű szavazás útján létrejött határozatával, Vlád Aurél határozati javaslatát elveti.

K

1907 jún. 2

1907:XXVII. tc.

*a nem állami elemi iskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságáról*¹

1.§ A községi és hitfelekezeti elemi népiskolák tanítói köztisztviselők; és törvényesen megállapított járadóságai közigazgatásilag biztosíthatnak.

2.§ A községi és a hitfelekezeti rendes tanítóknak alapfizetése az első és második polgári lakbérosztályba sorozott községekben legalább évi 1200 koronában, a harmadik lakbérosztályba sorozott községekben legalább évi 1100 koronában, a negyedik lakbérosztályba sorozott vagy lakbérosztályba nem sorozott községekben legalább évi 1000 koronában állapítandó meg.

Az iparos- és kereskedő-tanonc-oktatásért, továbbá a gazdasági ismétlőiskola vezetéséért nyert tiszteletdíj ezen alapfizetésbe be nem számítható.

A segédtanítók önállóan külön osztályt csak a közigazgatási bizottság engedélye folytán, mégpedig csak ideiglenesen s legfeljebb 1 évig vezethetnek, és legalább évi 800 korona tiszteletdíjban részesítendőek. Egy és ugyanazon állomáson segédtanítók egy évnél tovább nem alkalmazhatók.

Minden rendes tanítót a fizetésén kívül még természetben tisztos lakás (legalább két padolt szoba, konyha, kamra és a legszükségesebb mellékhelyiségek), továbbá legalább egy negyedholdnyi kert, vagy kert nem léte esetében ennek ellenértéke gyanánt 20 korona készpénz illet meg; természetben tisztos lakás hiányában pedig minden tanítónak az I. lakbérosztályba sorozott községekben évi 600 korona, a II. lakbérosztályba sorozott községekben évi 420 korona, a III. lakbérosztályba sorozott községekben évi 360 korona, a IV. lakbérosztályba sorozott községekben évi 300 korona és a lakbérosztályokba nem sorozott községekben évi 200 korona lakásbér jár. Több tanítóval bíró iskoláknál a nőtlen tanítók és a tanítónők természetben való lakását, illetőleg lakásbérét a helyi iskolai hatóság a fennebbitől eltérőleg is rendezheti. Ez a jog megilleti akkor is, ha az ugyanazon iskolánál alkalmazott tanító és tanítónő házastársak.

Az 1868: XXXVIII. tc. 139. és 140. §-ainak rendelkezése, mely szerint a megürült tanítói állomás legfeljebb félév alatt betöltendő és ezen idő alatt az iskolában segédtanító (tanítójelölt) alkalmazandó, továbbá, hogy a tanító halála esetén özvegye és árvái a halálzásnak napjától számított félévig az egész fizetést és lakást élvezik, végre az ugyanazon törvénycikk 138. §-ának első pontjában foglalt rendelkezés, mely szerint a tanítók élethosszig választatnak, a hitfelekezeti elemi népiskolákban működő rendes tanítókra is kiterjesztetik.

Államsegélyes iskoláknál a rendes tanító halála esetén, ha a tanító özvegyet vagy árvát hagy hátra, az alkalmazott segédtanító fizetéséhez, a halálzásnak napjától számított félévig, az állam is hozzájárul abban az arányban, amely arányban az elhalt rendes tanító fizetését kiegészítette.

3.§ A községi és a hitfelekezeti elemi népiskoláknál alkalmazott rendes tanítók korpótléka a következőképen állapíttatik meg:

¹ A törvénycikk szövegének lelhelye: Magyar Törvénytár, 1907. évi törvények. Bp. 1908, Franklin, 370—394. l. — A törvénycikk szövegét a kísérő jegyzetek, a törvényjavaslat miniszteri indoklása és a képviselőházi közoktatásügyi bizottság korábbi jelentése elhagyásával (a von. szövegeket l. a Magyar Törvénytár jelzett helyén) közöljük. — A törvénycikk szentesítést nyert 1907. jún. 2-án. — Megjelent az Országos Törvénytár 1907. jún. 6-i, 10. számában.

5 évi szolgálat után	200 K
10 évi szolgálat után további	200 K
15 évi szolgálat után további	100 K
20 évi szolgálat után további	100 K
25 évi szolgálat után további	200 K
30 évi szolgálat után további	200 K

Ezen korpótlék az alapfizetésbe be nem számítható.

A korpótlékokra azon szolgálati idő ad igényt, amelyet a rendes tanító szabályszerű képesítéssel az állomás végleges elfoglalásától, legfeljebb azonban 1893. évi október hó 1-től megszakítás nélkül eltöltött: a jelen törvény hatályba lépte után alkalmazott rendes tanítóknál pedig az a szolgálati idő, a melyet a tanító a 32. §-ban előírt eskü letétele és állomásának véglegesen történt elfoglalása után megszakítás nélkül eltöltött.

A szolgálat igazolt megszakításának tekintendő az a körülmény, ha a tanító betegség vagy egyéb tőle nem függött körülmény miatt volt kénytelen tanítói működését abbahagyni, és ezt a körülményt távozása alkalmával a kir. tanfelügyelő előtt igazolta.

Egyes iskolafenntartóknak a korpótléokra vonatkozólag már fennálló vagy ezután alkotandó szabályzatai érvényben maradnak, ha azok a tanítókra nézve legalábbis az ezen §-ban megállapított kedvezményt biztosítják.

A jelen törvény életbeléptétől kezdve minden községi és hitfelekezeti rendes tanító, aki a megkívánt törvényes képesítéssel bír, és a törvény feltételeinek megfelel, az itt megszabott korpótlék élvezetébe lép. Énnélfogva mindazok a tanítók, akik a jelen törvény életbeléptének idejében az 1893:XXVI. tc. 2. §-a alapján már az első vagy a második 100—100 K-ás évötödös korpótlék élvezetében vannak, a jelen törvény életbeléptétől kezdve még 100, illetőleg 200 K korpótlék kiegészítésében részesítendőek.

4. § A vallás- és közoktatásügyi miniszter a községi és hitfelekezeti elemi népiskoláknál egy és ugyanazon helyen huzamosabb időn át alkalmazott és a népnevelés terén kiváló érdemeket szerzett néptanítók részére, az állami költségvetésben e célra megállapított hitel keretében, a közigazgatási bizottság és a kir. tanfelügyelő javaslatára, hitfelekezeti intézeteknél az illetékes egyházi főhatóság véleményének meghallgatásával, évi 200 K fizetés természetével bíró személyi pótlékot engedélyezhet.

5. § A községi és hitfelekezeti rendes tanító alapfizetése, a jelen törvény 7. és 8. §-aiban foglalt megszorítással, készpénzen kívüli természetben szolgáltatott járadóságokból vagy földbirtok jövedelméből, vagy szolgálmányokból is állhat.

6. § A községi és hitfelekezeti elemi népiskolai rendes tanító készpénzfizetését az iskolafenntartó köteles havonként vagy évnegyvedenként mindig előlegesen kiszolgáltatni.

7. § A községi és hitfelekezeti rendes tanítói fizetés egy részének terményekben való kiszolgáltatása csak oly feltétel alatt engedtetik meg, ha ezen terményeket az iskolafenntartó a tanító közbejötté nélkül szedeti be, és előre megállapított mennyiségben szolgáltatja a tanítónak; mégpedig úgy, hogy az évi utolsó részletet legkésőbb az év november hava végén átadja.

Ha az iskolafenntartó a tanító terménybeli járadóságát nem szolgáltatná ki a megszabott módon és meghatározott időben, vagy ha az a termény átlagos minőségének meg nem felelne, akkor a termény helyett annak értékét készpénzben köteles fizetni.

A községi és hitfelekezeti rendes tanítói fizetés részét képező szolgálmányok kellő időben teljesítendőek, s amennyiben ezek ily időben nem teljesíttetnének, vagy ha a tanító az iskolai főhatóság jóváhagyásával a gazdálkodással felhagy, e szolgálmányok értéke készpénzben s a jelen törvény 6. §-ában előírt időben szolgáltatandók ki.

8. § A tanítói fizetés kiegészítő részét alkotó iskolai ingatlan haszonélvezetének pénzbeli egyenértéket — nem értve ide a természetben nyújtott lakás és házikert haszonélvezetét — minden egyes tanítói állomásra nézve külön-külön kell megállapítani.

E megállapítás alapjául — az összes adók levonásával — az ugyanazon községben hasonló minőségű ingatlanért elérhető haszonbér szolgál, és ehhez hozzáadandó még a községi (hitközségi) lakosok által az ingatlan megmívelése körül netalán teljesített szolgálmányok pénzbeli értéke.

Ugyancsak községenként, az utolsó öt évi (1902—1906) átlagárak alapján állapítandó meg a tanító által élvezett terményjáradóságok (ételneműek, fa, jóság, tartás stb.) pénzbeli egyenértéke.

Az értékmegállapítások ellen az érdekelt fél 30 napon belül felszólalással élhet a közigazgatási

bizottsághoz, melynek határozata ellen, az 1896:XXVI. tc. rendelkezéseinek szem előtt tartásával, a m. kir. közigazgatási bíróság előtt panasznak van helye.

Az 1893:XXVI. tc. alapján már megtörtént megállapítások, amennyiben azok alapján a tanító már állami fizeteskiegészítést nyert, érintetlenül maradnak.

9. § A jelen törvény hatályba lépte után bármilyen elemi népiskolákban önálló tanítói teendők ellátására csak rendes tanítói állások rendszeresíthetők, és a tanítói állások csak érvényes tanítói oklevéllel bíró egyénekkel tölthetők be. A rendes tanítói állásra, a jelen törvény 2-ik §-ának 3-ik és 5-ik bekezdésében, továbbá 28-ik §-ában említett eseteket kivéve, segédtanító nem alkalmazható.

10. § A községi és a hitfelekezeti elemi népiskolák fenntartói kötelesek a tanítók összes járandóságairól, fizetésekről egyéenként nyilvántartást vezetni. Az ennek alapján kitiüntetett hátralékok az iskolafenntartót illetik, s az egyes hátralékos adósoktól az iskolafenntartó javára közigazgatási úton hajtandók be. Az iskolafenntartó azonban köteles a tanító összes javadalmának esedékessé vált részleteit pontos időben kiszolgáltatni, tekintet nélkül a hátralékokra és az ezek behajtására irányuló eljárásra.

A végrehajtás módozatait a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a belügyi és pénzügyi miniszterekkel egyetértőleg, rendeleti úton állapítja meg.

11. § Ha a hitfelekezeti elemi népiskola tanítója az 1868. évi XXXVIII. tc. 141. §-ának harmadik bekezdése értelmében kántori teendő is végez, a tanítói alapfizetés megállapításakor a jelen törvény 2. §-ában megállapított legkisebb alapfizetés erejéig a kántori és kántori járandóságok, ez utóbbiak jellegének érintése nélkül, együttesen fizetésnek számítandók, s ennél fogva a nyugdíjjogosultság megállapításánál is az ekként együttesen számított fizetés veendő-alapul.

12. § Úgy a községi mint a hitfelekezeti elemi népiskolák fenntartói kötelesek az iskoláikban alkalmazott rendes tanítóknak járandóságait, ha arra azonnal képesek nem volnának, a jelen törvény életbeléptétől számított 3 éven belül, vagyis 1910. június hó 30-ig, a jelen törvény 2—3. §-ában megállapított legcsökkenthető összegekig biztosítani. Amennyiben erre a 15. § rendelkezései szerint megállapított szegénységiük miatt nem képesek, tartoznak legkésőbb 1910. szeptember hó 30-ig az alább meghatározott módon a hiányt pótló állami segélyért a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fordulni. Olyan község folyamodványa, mely az 1868:XXXVIII. tc. 35. §-a által engedélyezett 5%-os iskolai adót ki nem vetette vagy ki nem merítette, tárgyalás alá nem vehető.

Ezt az állami segélyt az iskolafenntartók jelen törvény életbelépte után mindjárt, bármikor igénybe vehetik minden oly iskola tanítóira nézve, mely e törvényben megállapított feltételeknek megfelel. Már létező iskolák, ha fenntartóik a fent említett határidőn belül segélyért nem folyamodtak, ilyen később csak akkor nyerhetnek, ha anyagi helyzetüknek időközben beállott rosszabbodását a 15. §-ban körülírt eljárás útján kimutatják.

Ha az állam valamely községben oly állami iskolát tart fenn, vagy állít fel a jövőben, mely az ott levő összes, 6—12 éves tanköteleseket befogadni képes, az ott létező más jellegű és akár tanítói alapfizetés, akár korpótlék kiegészítése címén az állami segélyt már élvező iskolák tanítóitól az államsegély csak akkor vonható el, illetőleg azoktól, akik azt még nem élvezték, esa k akkor tagadható meg, ha azt fontos állami érdekek kívánják, és az iskola főhatóságához intézett figyelemztetés után az állami segély megtagadásának oka meg nem szűnik.

Hogy forognak-e fenn fontos állami érdekek, annak mérlegelése a közigazgatási bizottság véleményének meghallgatása után a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez tartozik. Amennyiben az államsegély elvonása folytán az iskolafenntartó az iskolát egy éven belül megszünteti és a fizeteskiegészítésben részesült tanító az iskola megszűnését követő egy fél év alatt alkalmazást nem nyert, illetve nem nyugdíjaztatott; az állását elvesztett tanítót az államtól addig élvezett egyévi államsegély összege illeti meg.

Újonnan szervezett községi és hitfelekezeti tanítói állásokon alkalmazott tanítók pedig az alapfizetés és korpótléknak állami kiegészítésére csak az esetben tarthatnak igényt, ha az új állás szervezése a vallás- és közoktatásügyi miniszter előzetes beleegyezésével történt.

Az előbb említett és igénybe vett 3 évi átmeneti idő alatt az iskolafenntartók az iskoláikban alkalmazott tanítóknak csupán az 1898. évi XXVI. tc.-ben meghatározott járandóságokat tartoznak biztosítani, amelyek kiegészítése céljából ezen idő alatt az 1908. június hó 30-ig engedélyezett állami segélyek élvezetében 1910. szeptember hó 30-ig meghagyatnak. Az államsegély kiutalása ez esetben is a jelen törvény 31. §-ában körülírt módon történik. A jelen törvény határozatai azonban, a 2., 3. és 20. §-ok kivételével, ezekre az iskolákra is kiterjednek. Új állami segély az átmeneti idő alatt is csak a jelen törvényben meghatározott alapfizetés és korpótlékok kiegészí-

tésére és olyan iskoláknál alkalmazott tanítóknak adható, melyek e törvény összes feltételeinek eleget tesznek.

13. § Ha a hitfelekezeti iskolafenntartók az előző szakaszban megállapított határidők alatt nem biztosítanak tanítóik legkisebb fizetését és korpótlékát, de iskolájukat mindamellert fenn tartani kívánják, az ezen törvényben megállapított legkisebb tanítói fizetés az iskolafenntartó hitfelekezet terhére biztosítottnak tekintetik. Ha pedig a tanítói fizetés behajthatatlan, és az iskolafenntartó e körülmény megállapítása után mégsem veszi igénybe az államsegélyt, az az iskolafenntartó abban a községben elveszti iskolafenntartási jogát, mely azonban föléled, ha az iskolafenntartó később az államsegély igénybevételével akarja iskoláját újból fölállítani.

14. § A községi és hitfelekezeti tanítói fizetéseknek, illetőleg a kántortanítói egész javadalomnak eddig megállapított és az iskolafenntartók által saját anyagi forrásaikból okmányyszerű díjlevél alapján szolgáltatott mennyisége továbbra is esonkítatlanul kiszolgáltatandó, illetőleg államsegély igénybevétele céljából le nem szállítható.

Jogában áll azonban az iskolafenntartó községnek, illetőleg hitfelekezetnek az államsegéllyel kiegészített tanítói javadalmazást az állami tanítók fizetése arányában saját erejéből felemelni anélkül, hogy ennek következtében a már megállapított államsegély megvonható vagy leszállítható lenne.

Ha valamely tanítói állásnak államsegéllyel kiegészített jövedelme az iskolafenntartó által el nem hárítható állandó természetű körülmény következtében csökken, az illetékes iskolai hatóság a közigazgatási bizottság útján a vallás- és közoktatásügyi minisztertől az államsegély felemelését kérheti.

Ha azonban a tanítói állás jövedelmének a 3. bekezdésben írt csökkenése a tanítói javadalmazásnak az állami tanítók fizetése arányában történt felemelése után következne be, az államsegély felemelése csakis a jelen törvény 2. és 3. §-ában megállapított járandóságok erejéig kérhető.

15. § A vallás- és közoktatásügyi miniszter a törvényhozás által ezen célra engedélyezett összegből az arra utalt községek és hitközségek népiskolai tanítóinak alapfizetését és korpótlékát, az illetékes iskolai főhatóság hozzájárulásával és értesítése mellett, a törvényhatósági közigazgatási bizottság útján, a jelen törvény 2. és 3. §-ában megállapított összegekig, a jelen törvény 16., 17., 18., 19. és 20. §-ában foglalt feltételek mellett, államsegéllyel kiegészíti.

Az államsegély összegének meghatározását megelőzőleg a közigazgatási bizottság megállapítja:

a) a községnek, illetve a hitközségnek, továbbá az iskolának szabályszerű költségvetése, a tanítói díjlevél és a hitközség anyagi helyzetét igazoló, a járási főszolgabíró (polgármester) által láttamozott helyhatósági bizonyítvány alapján, a népiskolai hatóságok által bejelentett tanítói járandóságoknak, illetőleg kántortanítói egész javadalomnak és az ezek fedezetéül szolgáló jövedelmeknek mennyiségét;

b) a tanító törvényes képesítettségét, magyar állampolgárságát, valamint azt, hogy magyar nyelven helyesen beszélni és írni, valamint tanítani is tud, és hogy a jelen törvény 32. §-ában előírt esküt tettette;

c) azt a körülményt, vajon az illető iskola megfelel-e az 1868:XXXVIII. tc. 27. és 28. §-iban követelt feltételeknek;

d) megvizsgálja továbbá a közigazgatási bizottság azt is, hogy az illető iskola tanítási terve és tanulmányi rendje, valamint felszerelése megfelel-e a törvényes kellékeknek, s különösen a jelen törvény 16., 17., 18., 19. és 20. §-ai rendelkezéseinek, és azt, hogy az illető tanítónak osztályába, akinek járandóságaihoz az iskolafenntartó állami kiegészítést kér, hány mindennapi (6-12 éves) tanköteles lesz utalva.

Amennyiben az illető iskola tanköteleseinek összes száma 30-on alul maradna, a vallás- és közoktatásügyi miniszter csak kivételes esetekben engedélyezhet államsegélyt, de olyan iskolától, mely eddig is élvezett államsegélyt, vagy amely az illető községben az egyedüli magyar tannyelvű iskola, amennyiben a jelen törvény követelményeinek megfelel, a segély e címen meg nem tagadható.

Ürasedésben levő tanítói állásokra vonatkozólag az államsegély a jelen § 2-ik bekezdésének a), c) és d) pontjaiban foglaltaknak megállapítása alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kilitásba helyezhető, de az csakis a b) pontban foglalt feltételek beigazolása után lesz kiutalványozható.

16. § Alapfizetés- vagy korpótlék-kiegészítés címén államsegélyt csak olyan községi vagy hitfelekezeti iskolák tanítói nyerhetnek, melyekben az 1868:XXXVIII. tc. 11. és 55. §-ában, valamint a jelen törvény 1. és 20. §-ában felsorolt köteles tantárgyak a mindennapi iskolában,

az illető egyházi főhatóság, illetőleg a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kiadott tanterv szerint 6 évre felosztva, faluhelyen legalább 8 havi, városokban legalább 9 havi szorgalmi idő alatt taníttatnak.

17. § Minden iskola és minden tanító, tekintet nélkül az iskola jellegére és arra, hogy állami segélyt élvez-e vagy sem, a gyermekek lelkében a magyar hazához való ragaszkodás szellemét és a magyar nemzethez való tartozás tudatát, valamint a valláserkölcösös gondolkodást tartozik kifejleszteni és megerősíteni. Ennek a szempontnak az egész tanításban érvényesülni kell: külső kifejezésül minden iskolában, jellegkülönbség nélkül, úgy a főbejárat fölött, mint megfelelő helyen a tantermekben Magyarország címere helyezendő el; a tantermekben a magyar történetből vett falitáblák alkalmazandók, nemzeti ünnepeken pedig az épületen a magyar nemzeti címeres zászló tűzendő ki. E jelvényeken kívül csak a törvényhatóság és a község címere és az iskola községi, illetőleg felekezeti jellegét a törvényesen megállapított kitételekkel megjelölő magyar nyelvű külső felirat és a tantermekben az illető hitfelekezet egyházi főpásztorainak arcképei, vallási jelvények, valláskegyeleti képek és az oktatáshoz szükséges tanszerek alkalmazása van megengedve, melyek azonban idegen történeti vagy földrajzi vonatkozásokat nem tartalmazhatnak, és csakis hazai készítmények lehetnek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tárcája terhére gondoskodik arról, hogy az összes iskolák a magyar címerrel és zászlóval, valamint az iskolafenntartó hatóság meghallgatásával megállapítandó magyar történeti képpel elláttassanak. E történeti képek a tantermekben kellő módon elhelyezendőek, és a tanító tartozik jelentőségüket a nyelv- és értelemgyakorlatok, továbbá a földrajz és történelem tanítása során a gyermekeknek megmagyarázni.

Ezen szakasz azon rendelkezéseinek végrehajtása, amelyek nem a tanító működési körébe esnek, az iskolaszéknek feladata és érette elsősorban az iskolaszék elnöke felelős. Ezen rendelkezéseknek szándékos elmulasztása kihágást képez, mely felett azon közigazgatási hatóságok illetékesek bíraskodni, melyeket az 1891. évi XX. tc. kijelölt. Az ilyképp megállapított kihágás büntetése 500 koronáig terjedhető pénzbüntetés, mellyel a mulasztás elkövetője sújtandó. A befolyó pénzbüntetés az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap céljaira fordítandó: egyéb tekintetben az 1879:XL. tc. általános határozatai irányadók.

18. § Az 1868:XLIV. tc. 14. §-ának az a rendelkezése, mely szerint az egyházközségek iskoláikban az oktatásnak nyelvét tetszés szerint határozhatják meg, akképp értelmezendő, hogy szabadságukban áll oktatási nyelvül vagy az állam nyelvét, vagy a gyermekek anyanyelvét megállapítani, fennmaradván természetesen ez utóbbi esetben a magyar nyelvnek tanítására vonatkozó törvényes intézkedések feltételén érvénye és hatálya. Ahol magyar tannyelvű iskola nincs, ott az olyan hitfelekezeti elemi iskolákban, amelyekben állandóan vannak magyar anyanyelvű növendékek vagy olyan nem magyar anyanyelvűek, akiknek magyar nyelvű oktatását atyjuk vagy gyámjuk kívánja: a vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelheti, hogy ezek számára a magyar nyelv használtassék mint tannyelv; ha pedig a magyar anyanyelvűek száma a huszat eléri, vagy az összes beírt növendékeknek 20%-át teszi: számukra a magyar nyelv mint tannyelv okvetlenül használandó. Ha pedig a beírt tanulóknak legalább fele magyar anyanyelvű, a tanítási nyelv a magyar; de az iskolafenntartók gondoskodhatnak arról, hogy a magyarul nem beszélő növendékek anyanyelvükön is részesüljenek oktatásban.

Minden oly népoktatási tanintézetekben azonban, amelyekben az állam nyelve van egyedüli tanítási nyelvül bevezetve, ez az állapot többé meg nem változtatható.

Az összes elemi népiskolák ismétlő tanfolyamában a tanítás nyelve a magyar.

Ezek az intézkedések érvényesek a községi elemi népiskolákban is.

19. § A nem magyar tanítási nyelvű elemi iskolákban, akár részesülnek állami segélyben, akár nem, a magyar nyelv a mindennapi tanfolyam valamennyi osztályában a vallás- és közoktatásügyi miniszter által a hitfelekezeti iskolafenntartó meghallgatásával megállapított tanítási terv szerint és kijelölt óraszámban oly mérvben tanítandó, hogy a nem magyar anyanyelvű gyermek a negyedik évfolyam bevégeztével gondolatait magyarul előszóval és írásban érthetően ki tudja fejezni.

20. § Nem magyar tanítási nyelvű községi és hitfelekezeti elemi népiskoláknál alkalmazott tanítók alapfizetés- vagy korpótlék-kiegészítésben a 16. §-ban megszabott feltételeken kívül csak a következő további feltételek teljesítése mellett részesülhetnek:

1. ha az illető iskolákban a magyar nyelv, a számolás, a hazai földrajz és történelem, továbbá a polgári jogok és kötelességek tanítása községi iskolákban a vallás- és közoktatásügyi miniszter által megállapított tanterv szerint és óraszámában, kizárólag az általa is engedélyezett tankönyvek és tanítási segédeszközök használatával, hitfelekezeti iskolákban pedig a vallás- és közoktatás-

ügyi miniszter által is jóváhagyott, vagy amennyiben az iskolafenntartó részéről fölterjesztett tanterv jóváhagyható nem volna, általa megállapított tanterv szerint és óraszámban kizárólag az általa is engedélyezett tankönyvek és tanítási segédeszközök használatával történik.

2. Ha az illető iskolában kizárólag a vallás- és közoktatásügyi miniszter által is helyben hagyott hazafias tartalmú olvasókönyvek és tanszerek használatnak.

21. § Ha az állam valamely községi vagy felekezeti iskolai tanító alapfizetésének kiegészítéséhez 200 koronát meghaladó államsegéllyel járul, a tanító alkalmazása a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásától függ.

Ha ezen tanítói állomásokra oly egyén választatnék, illetőleg oly egyénnek megválasztása terjesztetnék fel jóváhagyás végett, aki ellen a vallás- és közoktatásügyi miniszter törvény alapján vagy állami szempontból kifogást emelhet, a miniszter 60 napra terjedhető záros határidő kitűzése mellett más egyén választására és újabb felterjesztés tételére szólítja fel a tanító alkalmazására jogosultakat; ha pedig a felszólítás eredménytelen maradna, vagy ha az új felterjesztés a fentebbi szempontokból másodízben is kifogásra szolgáltatna okot: az esetben a tanítót az iskolafenntartó további meghallgatása nélkül a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki, a hitfelekezetek által fenntartott népiskolákat illetőleg azonban oly korlátozással, hogy a kinevezendő tanító ugyanahhoz a vallásfelekezethez tartozzék, mint az illető iskola és hogy e tanító személyére nézve az illetékes egyházi főhatóság előlegesen, záros határidő alatt nyilatkozattételre hívassék fel. Oly egyén, aki ellen az egyházi főhatóságnak valláserkölcsi szempontból indokolt kifogása van, az illető hitfelekezeti iskola tanítójává nem nevezhető ki.

Az államsegélyben részesülő községi elemi népiskoláknál az 1876:XXVIII. tc. 13. §-ának 1. pontjában körülírt tanítóválasztási eljárás a jelen § rendelkezéseinek megfelelően módosítottatik.

A 200 koronát meghaladó államsegélyt élvező községi elemi iskolák tanítóinak választása körül felmerült vitás ügyek végérvényes elintézése a vallás- és közoktatásügyi miniszter hatáskörébe tartozik.

22. § Az 1876:XXVIII. tc. 7. §-ának 3. és 4. pontja a községi elemi népiskolai tanítók tekintetében a következőleg módosítottatik:

1. A községi elemi népiskolai tanító fegyelmi vétséget követ el:

a) ha a magyar nyelv tanítását elhanyagolja, vagy azt nem a jelen törvény 16., 19. és 20. §-aiban felsorolt rendelkezések szerint, illetőleg saját hibája vagy mulasztása folytán nem az ott kitűzött célnak megfelelő átlagos eredménnyel tanítja, vagy ha a 16. és 17., illetve 20. §§. megválasztásainak nem tesz eleget;

b) ha az iskolában a kormány által eltiltott vagy a 20. § esetében a miniszter által nem engedélyezett tankönyveket vagy ilyen taneszközöket használ;

c) ha államellenes irányt követ; államellenes iránynak tekintendő különösen minden cselekedet, amely az állam alkotmánya, nemzeti jellege, egysége, külön állása vagy területi épsége, továbbá az állam nyelvének törvényben meghatározott alkalmazása és az állam címere, jelvénye és zászlója ellen irányul;

d) ha hitfelekezetek vagy egyes társadalmi osztályok ellen, úgyszintén, ha a tulajdon vagy a házasság jogintézménye ellen izgat, vagy ha a törvény ellenére magán- vagy köztulajdon felosztásával ámit, vagy növendékei vallását sértő nyilatkozatot tesz;

e) ha az 1903:IV. tc. 18. §-ának tilalma ellenére kivándorlási ügyekkel foglalkozik;

f) közbotrányt okozó erkölcsstelen magaviselet által;

g) a növendékekkel való durva bánásmódja által;

h) a felettes hatósággal szemben tanúsított engedetlenség vagy durva tiszteletlenség által;

i) egyáltalán tanítói és nevelői kötelességének vétkes elmulasztása vagy azzal ellenkező minden cselekedete által.

A felsorolt fegyelmi vétségek egyaránt megtorlandók, történetek legyen azok akár a tanhelyiségben, akár azon kívül vagy más állam területén, előszóban, írásban vagy nyomtatvány, képes ábrázolat, tankönyv vagy egyéb taneszközök közreadása avagy terjesztése által.

2. Mindezen fegyelmi vétségek alapján a közigazgatási bizottság községi elemi népiskolában alkalmazott, akár rendes, akár segédtanító ellen az iskolaszék vagy ennek valamely tagja, úgyszintén valamely növendék törvényes képviselőjének vagy gondozójának följelentésére, vagy hivatalból is fegyelmi vizsgálatot rendelhet el, a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletére pedig elrendelni köteles.

A közigazgatási bizottság azt a tanítót, aki ellen bűnvádi vagy fegyelmi eljárás indított, indokolt esetben állásától felfüggesztheti. Ha a tanító ellen büntett vagy hivatalvesztéssel is büntendő vétség miatt indított meg a bűnvádi eljárás, vagy ha ellene büntett vagy ugyanilyen

vétség miatt a büntető bírósági jogerős vád alá helyező vagy ezzel egyenlő hatályú határozatot (főtárgyalást vagy közvetlen idézést elrendelő határozatot) hozott, a közigazgatási bizottság a felfüggesztést mindenesetre köteles kimondani.

Ha a tanító ellen indított fegyelmi eljárás tárgyává tett cselekmény a fegyelmi vétség tényálladékan kívül büntetendő cselekmény (büntett, vétség vagy kihágás) ismérveit is feltünteti: akkor, amennyiben a fennforgó fegyelmi vétség már tisztán fegyelmi szempontból is az állásról való elmozdítás kimondását teszi szükségessé, a fegyelmi eljárás a büntető eljárásra való tekintet nélkül folytatandó és befejezendő, de a büntetendő cselekményről a kir. ügyészséget vagy a büntető eljárásra hivatott közigazgatási hatóságot, a büntető eljárás megindítása végett szükséges adatok közlése mellett, értesíteni kell. Ha pedig a fennforgó fegyelmi vétség az állásról való elmozdítást tisztán fegyelmi szempontból nem indokolja, az iratok a kir. ügyészséghez vagy a büntető eljárásra hivatott közigazgatási hatósághoz azonnal átteendő, mely esetben a további fegyelmi eljárás a bűnügynek jogerős befejezéséig függőben tartandó.

3. A fegyelmi vizsgálatot kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármester teljesíti. A vizsgálat foganatosításának idejéről a tanfelügyelő értesítendő, aki a vizsgálatnál személyesen vagy megbízottja által jelen lehet. Az iskolaszék a vizsgálatnál mindig meghallgatandó. A tanító az ellene indított fegyelmi eljárás folyamán védő segítségét is igénybe veheti. Az e célból megnevezett védőnek nem kell szükségképp az ügyvédi karhoz tartoznia.

A vizsgálat befejeztével a fegyelmi bíráskodást a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya gyakorolja. Az ítélet a tanítóval való közlésétől számított 15 nap alatt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fellebbezhető; az állásról való elmozdításra történt elítélés pedig felülvizsgálat végett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez hivatalból fölterjesztendő. A fellebbezés a közigazgatási bizottság elnökénél nyújtandó be.

4. A község elemi népiskolai tanító ellen foganatosított fegyelmi vizsgálat alapján, a vizsgálat eredményéhez és a fegyelmi vétség fokozatához képest, a következő fegyelmi büntetések szabhatók ki:

- a) dorgálás;
- b) pénzbírság, amely a tanító nyugdíjába beszámítható illetményeinek 10%-áig terjedhet;
- c) a korpótléknak bizonyos időre való megvonása; a megvonás csak határozott időre szólhat, amely azonban két évnél hosszabb nem lehet; a meghatározott idő a legközelebbi korpótlékre nézve irányadó szolgálati éveke nem számítható be;
- d) állásától való elmozdítás.

Azon ítéletben, melyben a tanító állásától való elmozdítása a jelen szakasz 1. c) pontjában írt fegyelmi vétség miatt mondatott ki, az is kimondandó, hogy a tanító a fegyelmi ítélet jogerőre emelkedésétől számított bizonyos időn belül, mely idő azonban 5 évnél tovább nem terjedhet, tanítói állásra seholy sem alkalmazható.

23. § A hitfelekezeti illetékes hatóság a fegyelmi eljárást saját szabályai szerint foganatosítja.

Minden hitfelekezeti illetékes hatóság köteles fegyelmi szabályait a vallás- és közoktatásügyi miniszternek tudomás végett előzetesen bemutatni.

A hitfelekezeti illetékes iskolai hatóság olyan felekezeti tanító ellen, akinek alapfizetés vagy korpótlék-kiegészítés címén bármilyen összegű államsegély van engedélyezve, a vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívására a fegyelmi eljárást megindítani köteles minden oly esetben, amelyben a jelen törvény 22. §-a értelmében fegyelmi eljárásnak van helye. Ha a fegyelmi eljárás a jelen törvény 22. §. 1. a)–c) pontjaiban felsorolt fegyelmi vétségek miatt indítatik meg, a vallás- és közoktatásügyi miniszter kívánságára a tanító állásától mindenesetre felfüggesztendő, aminek ha az illetékes egyházi hatóság eleget nem tenne, a felfüggesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszter közvetlenül rendeli el.

Ha a hitfelekezeti hatóság a fegyelmi eljárást a rendelet vételétől számított 30 nap alatt meg nem indítaná, vagy ha azt kellő igazolás nélkül három hó alatt be nem fejezné, vagy pedig ha az ítéletet annak meghozatalától számított 15 nap alatt a miniszterhez fel nem terjesztené, mindez esetben a fegyelmi ügyet a jelen törvény 22. §-ában körülírt eljárással és az ebben felsorolt büntetési fokozatok alkalmazásával a közigazgatási bizottság látja el.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a jelen törvény 22. §. 1. a)–c) pontjaiban felsorolt vétségek fennforgása esetében, a fegyelmi eljárás megindítása iránt a hitfelekezeti hatósághoz intézett felhívással egyidejűleg vagy az eljárás folyamán is, az államsegély kiszolgáltatását bármikor felfüggesztheti.

Ha az egyházi főhatóság valamely hitfelekezeti iskolai tanítót, aki akár fizeték-kiegészítés,

akár korpótlék címén államsegélyt élvez, fegyelmi úton hivatalvesztésre ítélt: ítéletét a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez 15 nap alatt felterjeszteni köteles.

A miniszter a határozat vételétől számított egy hónapon belül a közigazgatási bizottság küldött tagjának közreműködésével új eljárást s ennek alapján újabb határozathozatalt rendelhet el.

Ha a miniszter az említett időn belül nem nyilatkozik, a határozat végrehajtható.

24. § Hitfelekezeti, valamint magánosok és társulatok által fenntartott elemi népiskolánál alkalmazott tanító ellen, tekintet nélkül arra, vajon van-e alapfizetésének vagy korpótlékának kiegészítésére államsegély engedélyezve vagy sem, a vallás- és közoktatásügyi miniszter a jelen törvény 22. §-ában megszabott módon és az ott megállapított fegyelmi büntetések alkalmazásával foganatosítandó fegyelmi eljárást rendel el a jelen törvény 22. §-ának 1. a)–e) pontjaiban felsorolt esetekben, ha ezt az e pontokban megjelölt állami érdekek biztosítása szempontjából szükségesnek tartja.

E szakasz intézkedései azonban nem szüntetik meg az iskolafenntartók azon jogát és kötelességét, hogy az abban érintett nemzeti szempontok fölött saját hatáskörükben is őrkdjenek. Fegyelmi jogukat tehát ezekre nézve is érvényesíthetik, de ily esetekben tartoznak a vallás- és közoktatásügyi minisztert a fegyelmi eljárás megindításáról haladéktalanul értesíteni, az ő kívánására a tanítót állásától felfüggeszteni és ítélethozatal után az ítéletet az összes fegyelmi iratokkal a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjeszteni. A miniszter, ha ezt a jelen § első bekezdésében megjelölt okból szükségesnek látja, 15 napon belül a jelen törvény 22. §-ában megjelölt hatóságok által és szabályozott módon foganatosítandó új fegyelmi eljárást rendelhet el, és ez esetben a más hatóság által hozott fegyelmi ítélet az új eljárás befejezéséig függőben marad. Ha a miniszter e határidő leteltéig új eljárást el nem rendel, a fenntartó hatóság ítélete végérvényes.

Egyáltalán a miniszternek jogában áll minden más hatóság által a jelen szakaszban felsorolt fegyelmi vétségek címén megindított fegyelmi eljárás bármely szakában az ügyet, ha ezt a jelen § első bekezdésében megjelölt okból szükségesnek tartja, a 22. §-ban megállapított fegyelmi eljárásra áttérni, mely esetben ama fegyelmi eljárás megszűntnek tekintendő.

A fegyelmi eljárásból eredő költségek viselése tekintetében a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletileg intézkedik.

A fegyelmi vizsgálatnak a jelen szakasz alapján hitfelekezeti tanító ellen történt elrendeléséről az illetékes hitfelekezeti hatóság értesítendő; ugyanazzal közlendők a fegyelmi eljárás iratai és a fegyelmi ítélet is.

25. § Ha valamely iskolának tanítója állásától a 22. § 1. a), b), e) pontjában felsorolt okok valamelyikéből és azon szakaszban körülírt eljárással mozdított el, az új tanító alkalmazása tekintet nélkül arra, hogy élvez-e az illető iskola állami fizetésekiegészítést vagy nem, csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyása mellett történhetik a jelen törvény 21. §-ának határozatai szerint; második hasonló alapon és módon történt elmozdítás után pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszter az iskolát megszüntetheti, és helyébe állami iskolát állíthat. Ha pedig a fegyelmi eljárásból kiderül, hogy az előfordult hibában az iskolaszék cselekvőleg, azaz utasítás, rendelet vagy tilalom útján részes, a miniszter akkor is, ha a tanító ellen hozott ítélet nem szól hivatalvesztésre, az illető iskolát már az első esetben vagy bezárja, vagy fennmaradását új iskolaszék megválasztásától teszi függővé.

Amennyiben új iskolaszék nem választatnék, vagy hasonló eset azután ismétlődnék, az iskola-fenntartó az illető községben elveszti iskolafenntartási jogát.

26. § Ha a 22. § 1. a), b), c) pontjai alapján történt fegyelmi eljárás során kiderül, hogy az előfordult hibában olyan nem állami iskolai hatóság, melynek rendelkezési joga több népiskolára kiterjed, cselekvőleg, azaz utasítás, rendelet vagy tilalom útján részes: a vallás- és közoktatásügyi miniszter az illető hatóság alatt álló összes iskolák megvizsgálása iránt haladéktalanul intézkedik; a vizsgálat eszközzésére külön miniszteri biztost is küldhet ki. A vizsgálat eredményéhez és az eset súlyos voltahoz képest a miniszter első ízben vagy kellő biztosítékot szerez hasonló hibák ismétlése ellen, vagy az illető iskoláktól az állami segélyt megvonja; súlyosabb esetekben azokat be is zárja. Ismétlés esetén ezek az iskolák feltétlenül bezárandók, és megszűnik az illető iskolafenntartónak az a joga, hogy ugyanazokban a községekben iskolát állíthasson.

27. § Ha a fegyelmi eljárás vagy az előző szakasz értelmében megejtett vizsgálat során kiderül, hogy a 22. § 1. a), b), c) pontjai alatt felsorolt hibák valamelyikében a lelkész is részes, a vallás- és közoktatásügyi miniszter erről az illetékes egyházi főhatóságot értesíti, és az 1898. évi XIV. tc. rendelkezései által szabályozott eljárással az illető lelkésztől az állami kongrua-kiegészítést, az eset súlyos voltaához képest meghatározott időre vagy mindenkorra elvonhatja. Ha az illetékes

egyházi főhatóság a helyzet orvoslása iránt egy félév alatt kellő biztosítékot nem nyújt, a vallás- és közoktatásügyi miniszter az illető iskolát bezárhatja és helyébe állami iskolát állíthat.

Súlyosabb esetekben a miniszter kimondhatja, hogy az illető lelkesz állami iskolákban hitoktatással meg bízható. A más hitoktató kirendelésével esetleg összekötött többköltségnek megtérítéséhez a miniszter az illető hitfelekezet részére törvényhozásilag engedélyezett javadalmak terhére méltányosan megállapítandó összeggel járulhat.

28. § Ha a fegyelmi vizsgálat során megállapítatik, hogy a magyar nyelv tanításában tapasztalt eredménytelenségnek nem a tanító szándékos mulasztása, hanem képességének fogyatékos volta az oka, ezen esetben az illető tanító, a mennyiben az orsz. tanítói nyugdíjintézetnek tagja, nyugdíjazandó, illetőleg végkielégítéssel látandó el. Ha pedig nem volna tagja az orsz. tanítói nyugdíjintézetnek, az iskolafenntartó köteles a tanító mellé törvényes képesítéssel bíró segédtanítót alkalmazni.

29. § Ha az iskolafenntartó a 28. §-ban foglalt rendelkezések folytán üresedésbe jött tanítói állásra a jelen törvény 15. §-ának a) pontjában megkívánt kifogástalan képesítéssel bíró tanítót az állás üresedésbe jöttétől számítandó 60 nap alatt nem alkalmaz, ezt a közigazgatási bizottság előtt nem igazolja, vagy a tanító alkalmazására a közigazgatási bizottságtól, illetőleg 15 napon belül beadandó fellebbezés folytán a vallás- és közoktatásügyi minisztertől halasztást nem nyer: ez esetben az illető iskolához a vallás- és közoktatásügyi miniszter az iskolafenntartó további meghallgatása nélkül, a közoktatási tárca terhére nevez ki tanítót, a hitfelekezetek által fenntartott népiskolákat illetőleg azonban oly megszorítással, hogy a kinevezendő tanító ugyanahhoz a vallásfelekezethez tartozzék, mint az illető iskola.

Azi iskolafenntartó tanítóválasztási joga ezen tanítói állásra nézve csak akkor éled föl, mikor a vallás- és közoktatásügyi miniszter az általa alkalmazott tanítót elhelyezi.

A 28. és 29. §§. rendelkezései csak 1912. év végéig maradnak érvényben.

30. § Az iskolafenntartók, illetőleg az iskolaszékek elnökei kötelesek a tanítói állásokon történt bármiféle személyi változást vagy a tanítói állások beszüntetését, újak rendszeresítését 15 nap alatt a kir. tanfelügyelőnek bejelenteni. E rendelkezésnek elmulasztása esetén jogában áll a kir. tanfelügyelőnek az illető mulasztó ellen 20 koronáig terjedhető rendbírságot alkalmazni, az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap javára.

31. § A jelen törvény alapján a községi és hitfelekezeti népiskolai tanítók részére akár alapfizetés, akár korpótlék-kiegészítés címén engedélyezett államsegély a kir. adóhivatalnál az illető tanító nevére havi előleges részletekben utalványozandó, olyképp, hogy minden évben a január és július havi részletről szóló nyugta az illetékes kir. tanfelügyelőnek láttamozás végett bemutatandó. Az összes nyugták az illető iskolaszék elnöke által is láttamozandók.

32. § Bármilyen jellegű elemi népiskolánál első ízben alkalmazott rendes tanító köteles magyar állampolgárságát a kir. tanfelügyelő előtt igazolni. Továbbá köteles a kir. tanfelügyelő vagy ennek megbízottja és az illetékes iskolai hatóság előtt a következő hivatalos esküt az állam nyelvén letenni:

„Én, N. N. rendes tanító, esküszöm az élő Istenre, hogy Ő Felsége apostoli királyom, magyar hazám és annak alkotmánya iránt tántoríthatatlan és rendületlen hűséggel viseltetem, az ország szentesített törvényeit és törvényes szokásait megtartom, a hazai hatóságok törvényes rendeleteit, valamint a tanítói tisztemmel járó kötelességeket mindenkor lelkiismeretesen, hiven és pontosan teljesítem és a gondjaimra bízott ifjúságot a magyar haza szeretetében fogom nevelni. Isten engem úgy segítjen!”

A tanító csak ezen eskü letétele után foglalhatja el állását, az országos tanítói nyugdíjintézetbe csak ezen eskü letételének igazolása mellett vehető fel. A jelen törvény életbeléptekor már alkalmazásban levő mindazon tanítók pedig, akik akár alapfizetés, akár korpótlék-kiegészítés címén már államsegélyt élveznek, kötelesek a jelen törvény életbeléptétől számított három hónap alatt, azok pedig, kik ily államsegélyt nem élveznek, egy év alatt a fennebbi esküt az itt meghatározott módon letenni. A tanfelügyelő a tanító fizetésének kiegészítésére engedélyezett államsegélyről szóló első nyugtát csak úgy láttamozhatja, ha a tanító az eskü letételét előtte okmánnyal igazolja. Bármilyen jellegű elemi népiskolánál alkalmazott olyan tanító ellen, ki az esküt megtagadja, a jelen törvény 22. § 1. c) pontja alapján fegyelmi eljárásnak van helye.

33. § Bármilyen jellegű elemi népiskolánál magyar nyelvű és csak olyan nyomtatványminták (iskolai felvételi, előmeneteli és mulasztási naplók, mulasztási kimutatások stb.) alkalmazhatók, amelyek a vallás- és közoktatásügyi miniszter által megállapított összes rovatokat tartalmazzák. E nyomtatványminták magyar nyelven töltendőek ki. A községi iskolák és az államsegélyes hitfelekezeti népiskolák az állami iskolák számára megállapított nyomtatványmintákat kötelesek

használni és szintén magyar nyelven kitölteni. A tanulók számára kiadandó értesítő könyvek és bizonyítványok bármily jellegű elemi népiskolánál magyar nyelven állítandók ki.

Az iskolafenntartónak azonban jogában áll ezeket a magyar nyelv mellett hasábosan a megállapított tannyelven is kitölteni.

34. § A jelen törvénynek 9., 17. első pontja, 18., 19., 24., 25., 26., 33. és 35. §-ainak rendelkezései az 1868. évi XXVIII. tc. IV. fejezete értelmében a magánosok és társulatok által fenntartott népiskolákra is alkalmazandók.

Ha ilyen iskoláknál alkalmazott tanítók községi vagy hitfelekezeti iskolához átvétnek, a jelen törvény 2. §-ában megállapított alapfizetésen felül, legfeljebb 1893. évi október 1-től kezdve számítható összes szolgálati idejük figyelembevételével, a jelen törvény 3. §-a értelmében megállapítandó korpótlékokra is igényel bírnak.

35. § A jelen törvényben foglalt rendelkezések a tanítónőkre éppen úgy alkalmazandók, mint a tanítókra, nemkülönbén kiterjednek a hitfelekezeti népiskoláknál működő szerzetesrendi tanítókra és tanítónőkre a jelen törvényben a tanítók képzésére vonatkozólag megállapított feltételek, továbbá e törvény 16., 17., 18., 19., 20., 30. és 32. §-ai. Ezen tanítók és tanítónők illetményei a törvényes kellekek fennállása esetén, a 14. § intézkedéseinek szemmel tartásával, egyénenként szerzeteseknél 900, szerzetesnőknél 700 koronából álló, további változás alá nem eső összegge egészítettnek ki, ha azt kérelmezik. Az ezen számítási alapon egy-egy iskolára nézve megállapított segély egy összegben az iskolafenntartónak kezeihez utalványoztatik ki. A segélyre való igény megállapításának, valamint az eskütétel körüli eljárásnak módját a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletileg állapítja meg.

Ha ilyen iskolákban a 22. § 1. a)---c) pontjai alatt felsorolt hibák észleltetnének, úgy azokra akár élveznek állami fizetésekiegészítést, akár nem, a jelen törvény 26. §-ában körülírt eljárás alkalmazandó.

36. § Jelen törvény 1907. évi július hó 1-én lép életbe, az abból eredő s az 1907. évre eső költségtöbblet a pénztári készletekből fedezendő, s az 1907. évi állami költségvetés XXI. fejezete 20. címének terhére számolandó el.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg azoknak a községi és hitfelekezeti tanítóknak, akik fizetésük kiegészítésére eddig is állami segélyt nyertek, már az 1907. év első felében is az e törvény alapján ugyanez év második felében nyerhető segély terhére és abba beszámítandó előlegeket adhasson.

37. § E törvény életbeléptével az 1876:XXVIII. tc. 7. §-ának 3. és 4. pontja a községi elemi népiskolai tanítók tekintetében, továbbá az 1893. évi XXVI. tc. egész terjedelmében, valamint az 1879. évi XVIII. törvénycikk 4. §-ának utolsó pontja hatályát veszti.

Az 1893:XXVI. tc. 13. § utolsó bekezdésében megállapított államellenes irány meghatározása helyébe ezen törvény 22. § 1. c) pontjában körvonalazott meghatározás lép.

38. § E törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi miniszter és a pénzügyminiszter bízatnak meg.

23

*Iratok a Magyarországi Német Néppárt és a „magyarországi német ajkú szociáldemokraták”
1907. évi programjaival kapcsolatban*

A

1907 márc. 15

A Magyarországi Német Néppárt programja¹

A.

Mi, Magyarország német ajkú polgárai, az állam iránt igazolt hűségünk sérelme nélkül fenn akarjuk tartani nemzetiségünket, és ezért állampolgári jogaink lényeges részeként követeljük az összes nemzetiségek védelmére már létező, de be nem tartott törvények szigorú végrehajtását,

¹ Megjelent: Deutschungarischer Volksfreund (Temesvár) 8. évf. 1907. márc. 15. 11. sz. 1—2. old. Eredeti címe: *Programm der Ungarländischen deutschen Volkspartei*. Közölte még: *Südbácskaer Zeitung* (Cservenka), *Verbász und Umgebung*.